

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Praha 2008

Rozbor dopravní nehodovosti u jednotek požární ochrany v roce 2007

Na základě dopravních nehod (dále jen “DN“) nahlášených jednotlivými hasičskými záchrannými sbory krajů byl zpracován „Rozbor dopravní nehodovosti u jednotek PO v roce 2007“. Cílem rozboru je porovnat vývoj dopravní nehodovosti v roce 2007 s předcházejícími roky a informovat o stavu dopravní nehodovosti v roce 2007 všechny JPO.

První část rozboru hodnotí vývoj počtu DN (zaviněných a nezaviněných, včetně DN se škodou pod 10.000,- Kč) a porovnává počty a okolnosti DN s ostatními roky, hodnotí vývoj nehodovosti ve vztahu k počtu zásahů, DN hodnotí podle času.

Druhá část rozboru hodnotí vývoj zaviněných dopravních nehod u JPO v jednotlivých oblastech, a to: podle příčiny DN, výše škody, účelu jízdy, podle jednotlivých druhů požárních automobilů a podle stáří požární techniky a praxe řidičů.

Za rok 2007 došlo ke stejnému počtu DN v porovnání všech dopravních nehod (zaviněných i nezaviněných) jako v roce 2006. Přitom se navýšil o cca 10 600 celkový počet zásahů. Podstatná část dopravních nehod je zaznamenána u Hasičského záchranného sboru ČR, jehož jednotky plní převážnou většinu úkolů při mimořádných událostech.

1. Porovnání všech dopravních nehod v letech 1997 až 2007

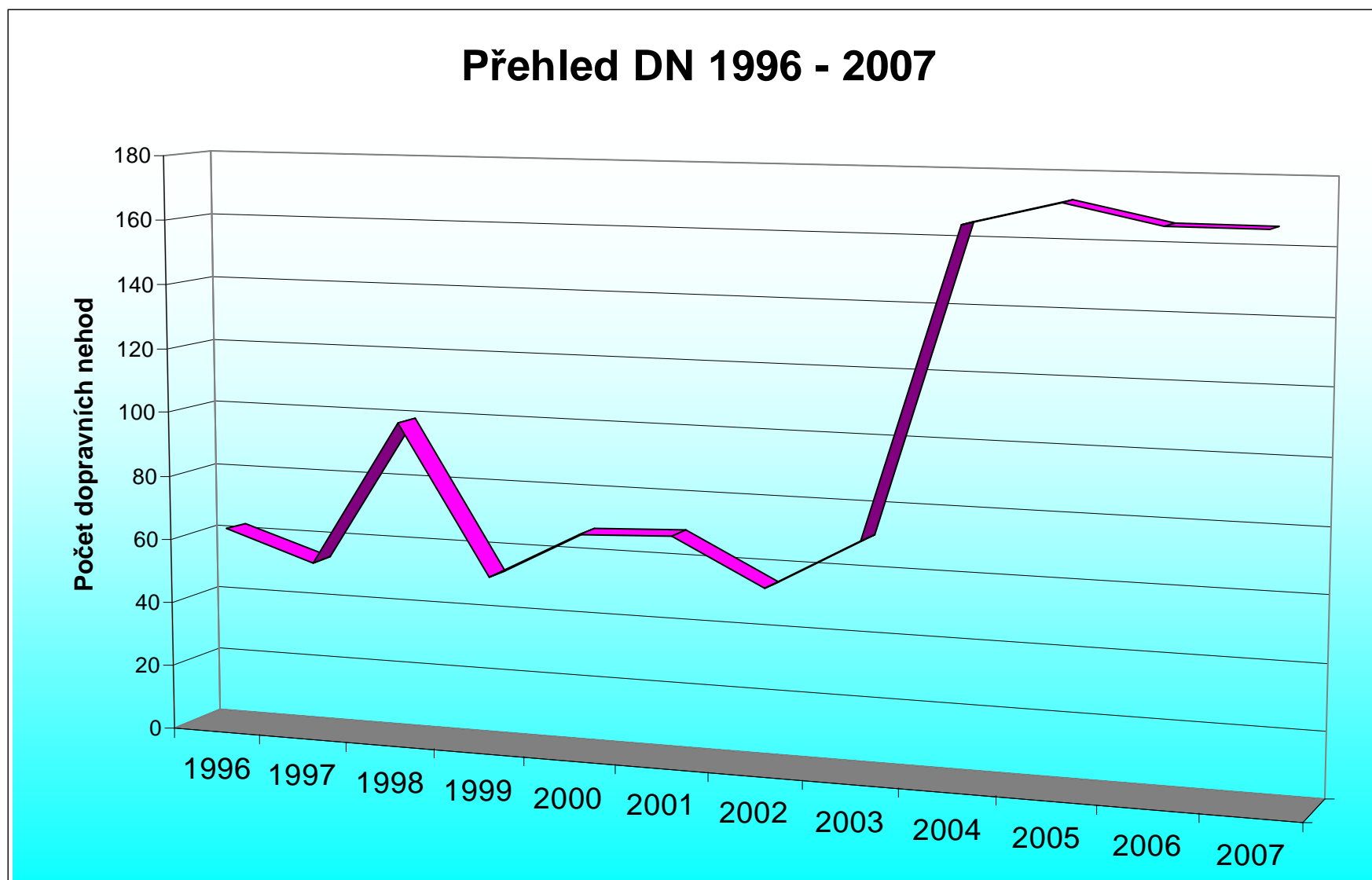
V roce 2007 bylo na MV-GŘ HZS ČR nahlášeno celkem 166 dopravních nehod. Z pohledu dlouholetého vývoje jde o relativně vysoký počet. Je však třeba dodat, že objektivně je možné porovnávat DN s ohledem na desetitisícovou hranici výše škody, která v minulých letech byla rozhodující pro jejich ohlašování. V posuzování dopravní nehodovosti rok 2007 následuje minulé dva roky a výrazně tak zvyšuje dlouhodobý průměr. Jsou zde zahrnuty drobné DN např. nehody

způsobené poškozením zpětného zrcátka nebo při výjezdu z garáží. Současně je nutné uvést, že není zcela zřejmé, zda byly pro potřeby tohoto rozboru nahlášeny všechny DN u JPO. Ze 166 DN je 162 DN hlášeno u HZS ČR a 4 DN u jednotek SDHO. V roce 2005 bylo evidováno u jednotek SDHO 10 DN a v roce 2006 6 DN. Z celkového počtu 166 DN je 63 DN v roce 2007 zaviněno jinou osobou, v roce 2006 byl tento počet 73 DN a v roce 2005 bylo zaznamenáno 44 DN.

Počet DN za léta 1997 až 2007

tabulka č. 1.1

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Suma	54	99	53	68	69	55	71	165	172	166	166
DN se škodou nad 10 000 Kč								DN všechny			

Poznámka: od roku 2004 se vede přehled i o DN se škodou nižší než 10 000 Kč.

1.1 Celkový počet DN u jednotek PO za rok 2007 podle jednotlivých krajů, porovnání s rokem 2006

Celkový počet DN v roce 2007 je naprosto stejný s rokem 2006, avšak došlo k nárůstu počtu zaviněných DN a to o 6 případů.. Současně je nutné konstatovat, že doposud není známo zavinění či nezavinění u 2 DN, které se ještě prošetřují v kraji Jihočeském a Moravskoslezském. Pokud tuto nehodovost porovnáme v rámci jednotlivých krajů, můžeme konstatovat, že v roce 2007 byl evidován nárůst počtu zaviněných DN u krajů: Jihočeského, Královéhradeckého, Pardubického, Moravskoslezského, Zlínského a hl.m.Prahy. Bilance celkového počtu zaviněných DN je v roce 2007 o 8 DN větší než v roce 2006. Celkový přehled DN u jednotlivých krajů je uveden v následující tabulce.

tabulka č. 1.2

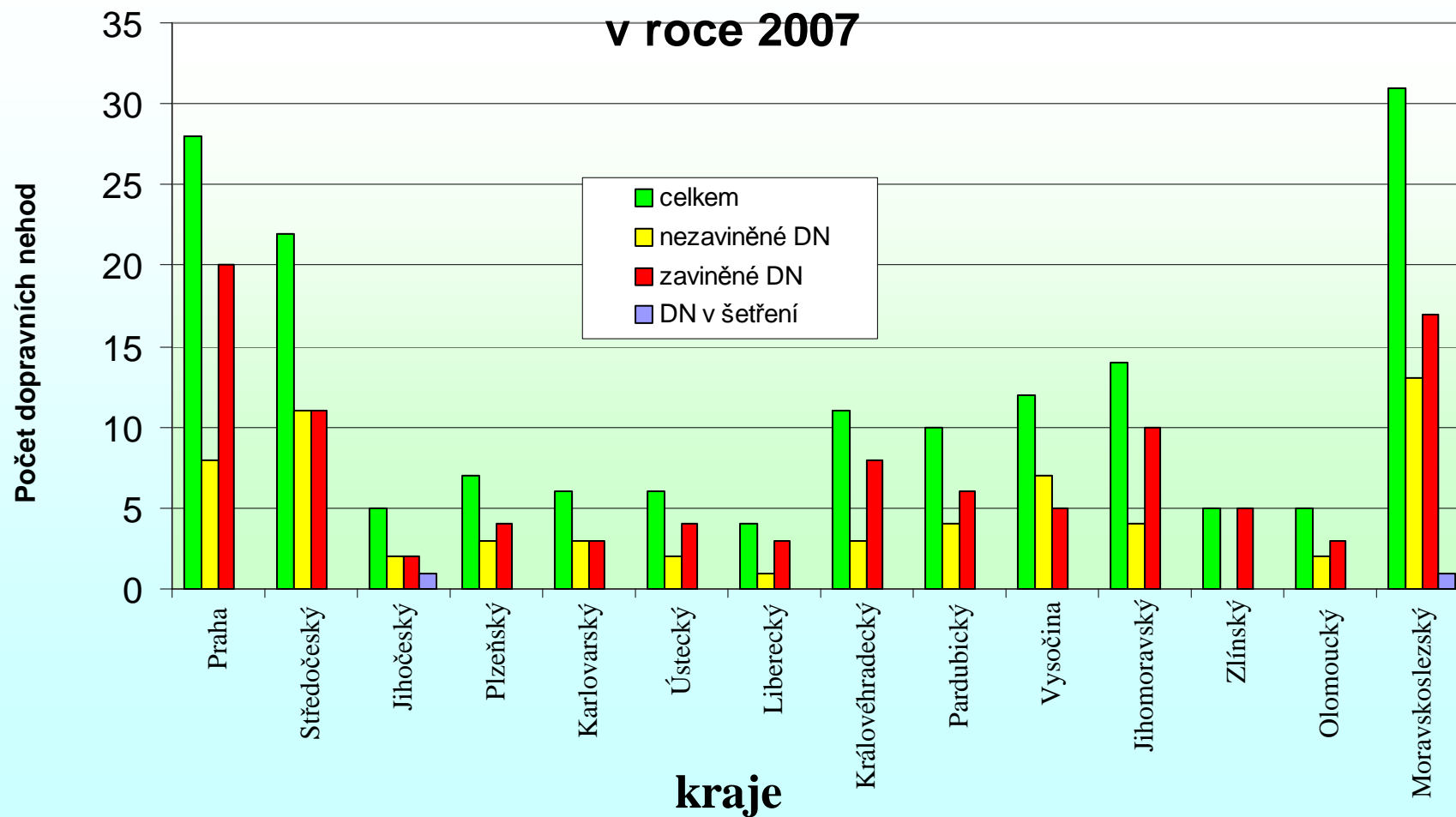
Kraj	2006			2007		
	celkem	nezaviněné	zaviněné	celkem	nezaviněné	zaviněné
Praha	13	4	9	28	8	20
Středočeský	26	12	14	22	11	11
Jihočeský	2	2	0	5 ¹	2	2
Plzeňský	7	1	6	7	3	4
Karlovarský	13	5	8	6	3	3
Ústecký	6	0	6	6	2	4
Liberecký	7	3	4	4	1	3
Královéhradecký	10	4	6	11	3	8
Pardubický	7	4	3	10	4	6 ²
Vysočina	19	12	7	12	7	5
Jihomoravský	16	6	10	14	4	10
Zlínský	6	3	3	5	0	5 ³
Olomoucký	15	10	5	5	2	3
Moravskoslezský	19	7	12	31 ¹	13	17 ²
Suma	166	73	93	166	63	101

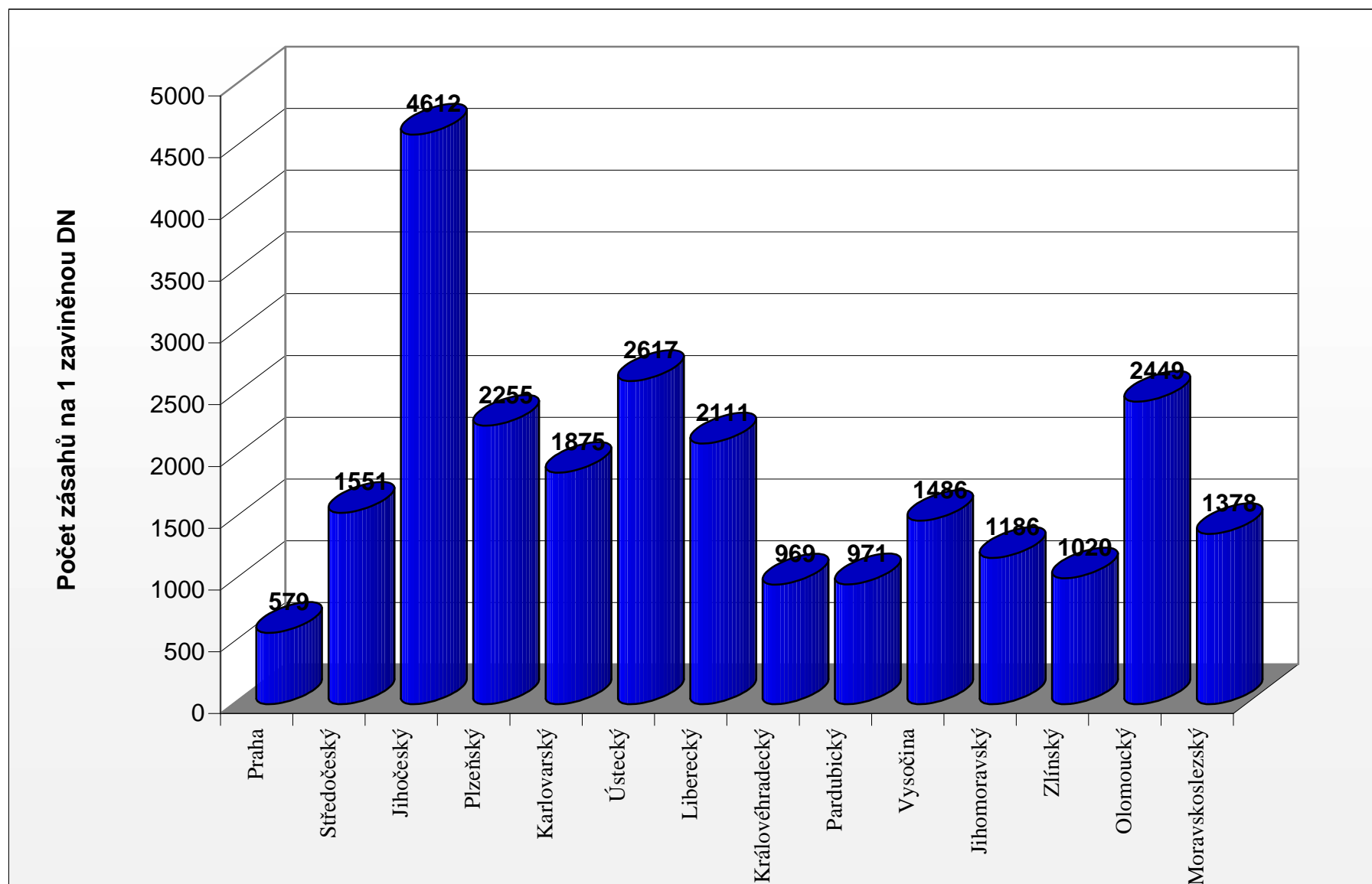
1- 1 DN v šetření

2- 1 DN způsobená JSDH

3- 2 DN způsobené JSDH

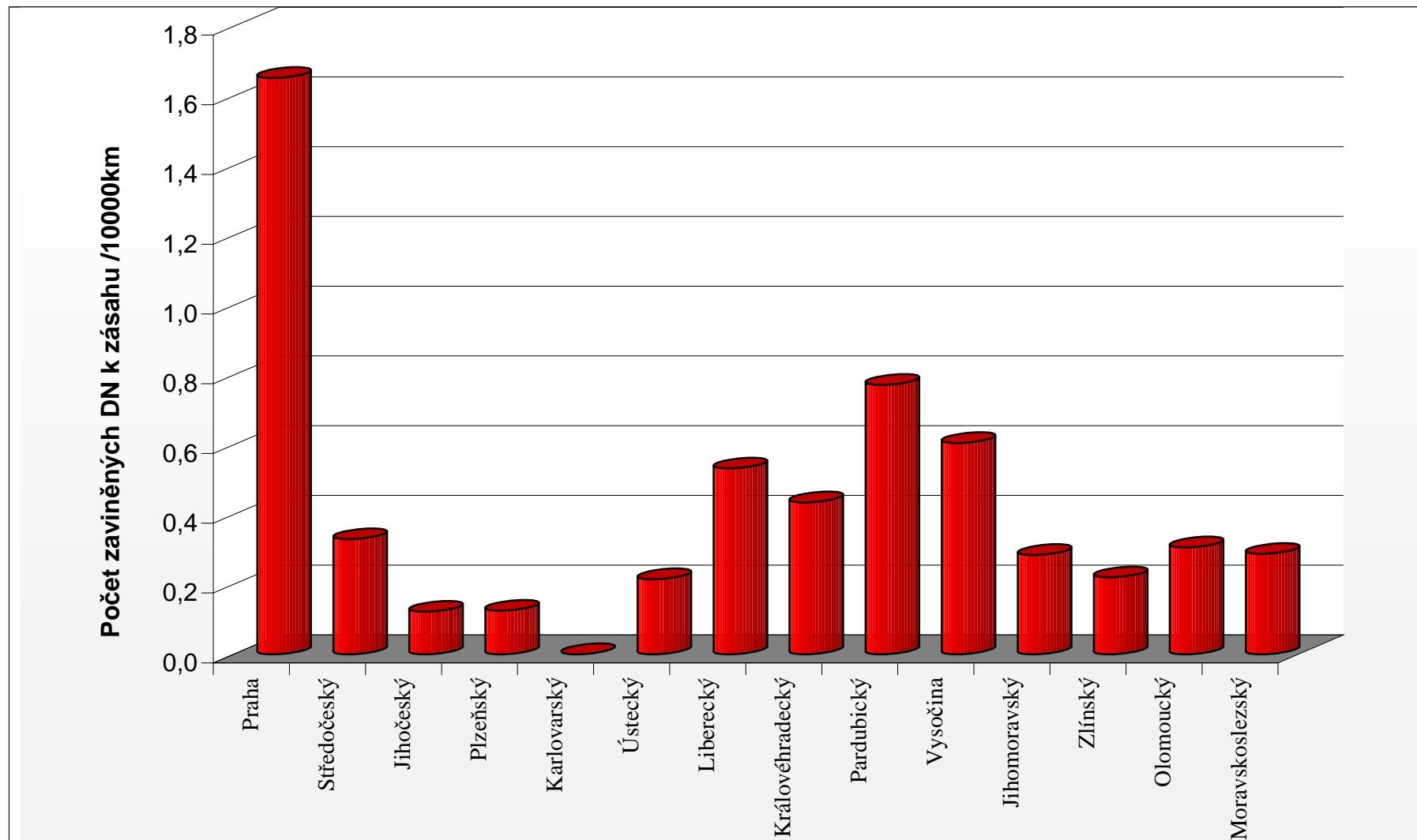
Přehled dopravní nehodovosti podle krajů v roce 2007

Grafické znázornění počtu zaviněných DN při jízdě k zásahu přepočtený na ujetých 10 000 km

graf č. 1.4

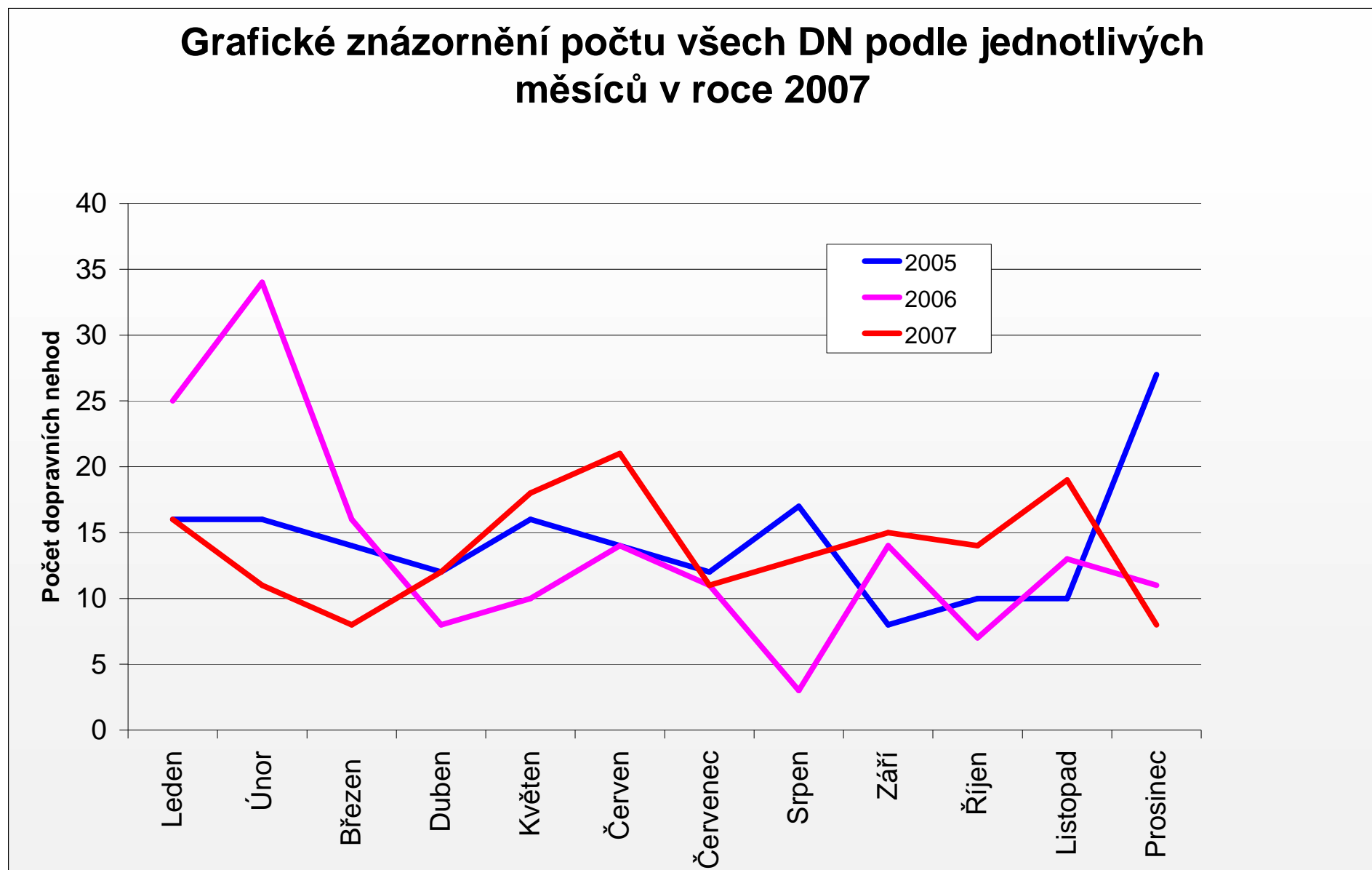
1.2 Celkový počet DN v jednotlivých měsících a v průběhu dne v roce 2007

Dlouhodobě byly v počtu DN nadprůměrnými měsíci červen, září, říjen a prosinec. V roce 2007 je situace v daném období podobná. Na rozdíl od roku 2006, kdy nepříznivé počasí v zimních měsících se velice negativně odrazilo na dopravní nehodovosti, je dopravní nehodovost v zimních měsících podprůměrná. Nejvyšší nehodovostí roku 2007 se stal měsíc červen s počtem 21 DN.

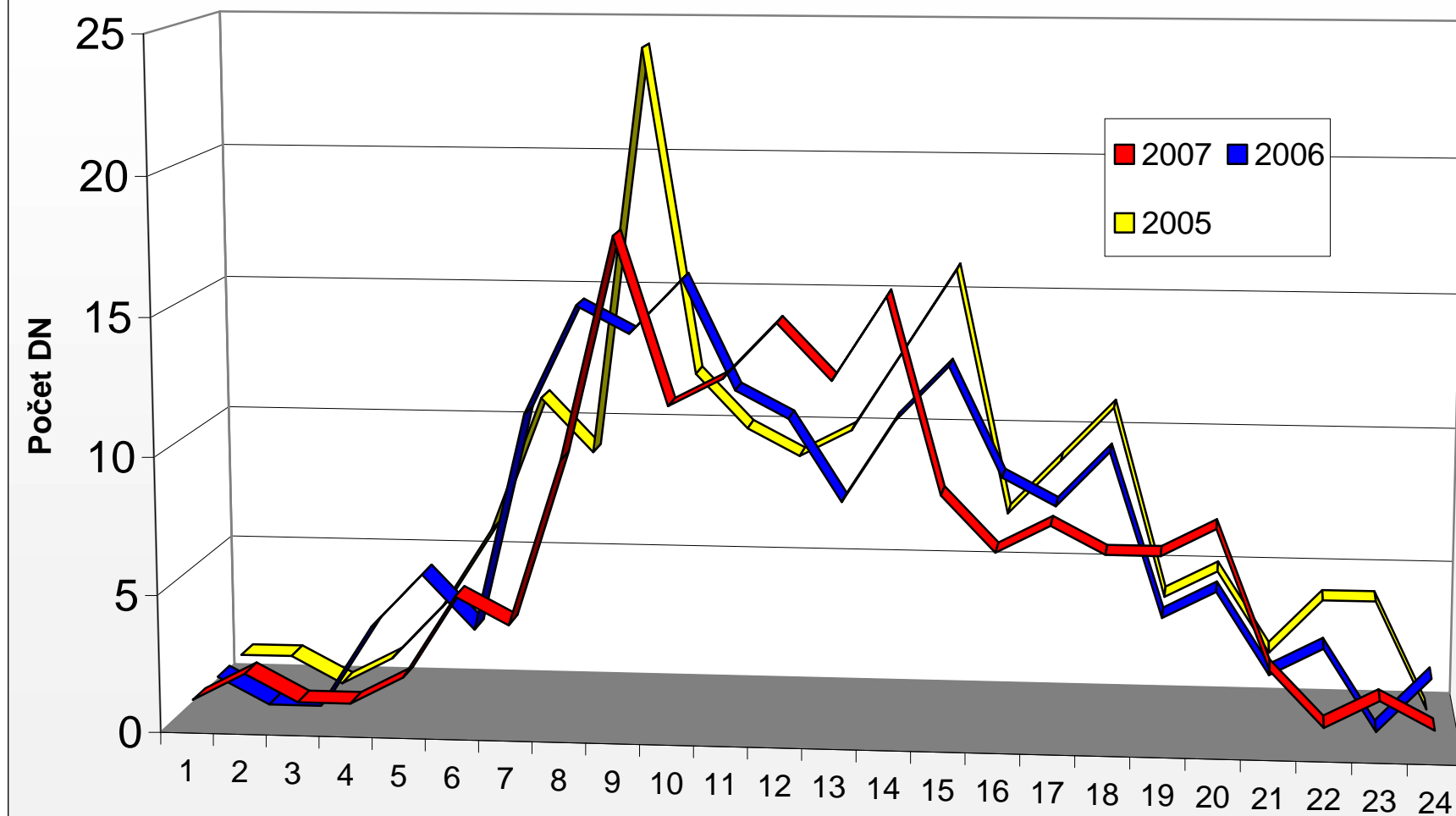
Zajímavé je srovnání počtu DN sledovaných v průběhu dne, kdy četnost DN v roce 2007 přibližně kopíruje rok 2006 i 2005. Podobnost je také srovnatelná s intenzitou dopravního provozu na pozemních komunikacích, kdy kolem poledních hodin dochází k tzv. „polednímu sedlu“.

tabulka č. 1.3

Měsíce	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Leden	10	4	5	5	9	0	0	18	16	25	16
Únor	8	10	4	5	6	3	5	9	16	34	11
Březen	6	7	6	7	4	2	5	10	14	16	8
Duben	6	14	4	3	3	4	5	11	12	8	12
Květen	9	9	2	5	5	4	6	14	16	10	18
Červen	5	9	5	7	6	6	9	18	14	14	21
Červenec	5	14	4	5	5	3	7	6	12	11	11
Srpen	8	5	4	4	10	17	3	12	17	3	13
Září	5	8	7	6	6	3	9	18	8	14	15
Říjen	7	9	8	10	10	6	9	14	10	7	14
Listopad	4	3	4	7	2	5	5	17	10	13	19
Prosinec	10	7	0	4	3	2	8	19	27	11	8
Celkem	83	99	53	68	69	55	71	165	172	166	166
DN se škodou nad 10 000 Kč								DN všechny			

Grafické znázornění počtu DN sledovaných v průběhu dne

2. Rozbor zaviněných DN v roce 2007

2.1 Rozbor zaviněných DN v roce 2007 podle příčin

Oproti loňskému roku 2006, kdy bylo nahlášeno 166 DN u JPO, z toho 93 zaviněných, je v roce 2007 nahlášen stejný počet 166 DN u JPO, z toho zaviněných 101 DN, což představuje zvýšení o 8 zaviněných DN!

Nárůst DN oproti roku 2006 byl však zaznamenán u nesprávného vyhýbání a u nebezpečného couvání. Mírný nárůst u nedání přednosti v jízdě, a u ostatních nehod způsobených nejvíce manipulací výškové techniky či automobilového jeřábu apod. Potěšující je, že ke snížení došlo u všech ostatních příčin DN oproti roku 2006.

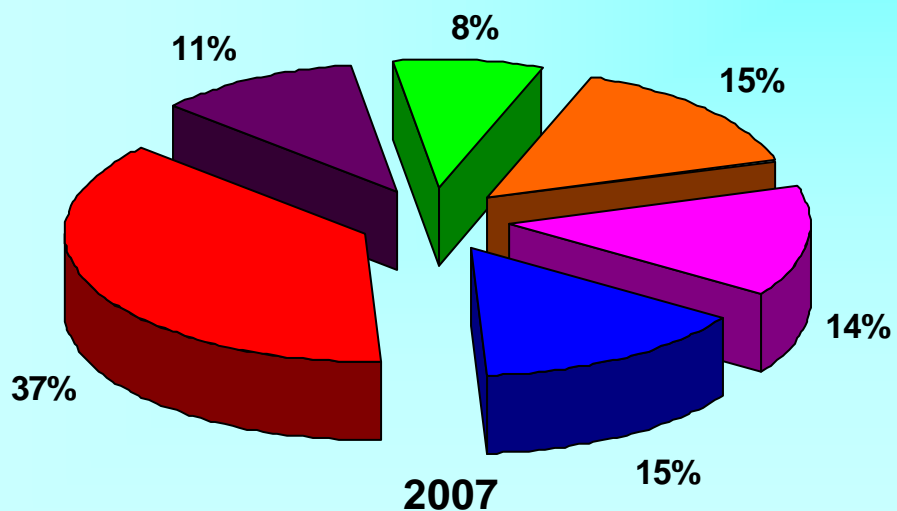
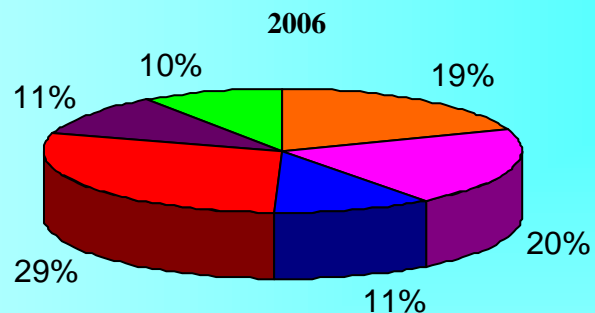
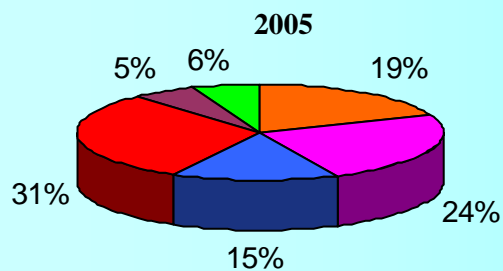
Mezi DN v roce 2007 dominuje výrazně nesprávné vyhýbání, nedodržení bezpečné vzdálenosti, nepřiměřená rychlost a nebezpečné couvání. Přesné procentuální zastoupení příčin DN v roce 2007 a porovnání s roky 2006 a 2005 znázorňuje následný graf č.2.1.

tabulka č. 2.1

Příčina zaviněných DN	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nedodržení bezpečné vzdálenosti	6	7	1	6	10	10	13	10	24	18	15
Nepřiměřená rychlost	15	14	9	17	15	11	14	34	31	19	14
Nebezpečné couvání	7	12	7	4	8	1	7	15	19	10	15
Nesprávné vyhýbání	16	17	5	7	2	5	7	33	39	27	38
Nedání přednosti v jízdě	14	16	9	11	7	7	9	10	7	10	11
Ostatní nehody	7	18	9	9	10	9	9	20	8	9	8
Zaviněné celkem	65	84	40	54	52	43	59	122	128	93	101

Podbarvený údaj označuje nadprůměrným počtem dopravní nehody podle příčiny vzniku v roce 2007.

Procentuální znázornění příčiny vzniku zaviněných DN v roce 2005 - 2007

- Nedodržení bezpečné vzd.
- Nepřiměřená rychlost
- Nebezpečné couvání
- Nesprávné vyhýbání
- Nedání přednosti v jízdě
- Ostatní nehody

2.2 Počet DN v roce 2007 podle výše škody

Následující tabulka zobrazuje přehled škod u zaviněných DN v roce 2007. V roce 2006 byl zaznamenán celkový přibližný odhad způsobené škody 15 484 000,- Kč v roce 2007 je to 40 728 000,- Kč.

tabulka č. 2.2

Kraj	Počet DN celkem	Počet zaviněných DN	Počet zaviněných DN se škodou do 10 000,- Kč	Počet zaviněných DN se škodou nad 10 000,- Kč	Přibližný odhad způsobené škody v Kč
Praha	28	20	5	15	32 952 000
Středočeský	22	11	2	9	1 519 000
Jihočeský	5	2	0	2	125 000
Plzeňský	7	4	1	3	920 000
Karlovarský	6	3	3	0	19 000
Ústecký	6	4	0	4	190 000
Liberecký	4	3	1	2	430 000
Královéhradecký	11	8	6	2	3 513 000
Pardubický	10	6	3	3	133 000
Vysočina	12	5	4	1	45 000
Jihomoravský	14	10	4	6	225 000
Zlínský	5	5	3	2	87 000
Olomoucký	5	3	0	3	246 000
Moravskoslezský	31	17	10	7	324 000
Celkem	166	101	42	59	40 728 000

2.3 Počet zaviněných DN v roce 2007 podle účelu jízdy

Nejvyšší počet DN je již po několik let zaznamenán při služebních jízdách a při jízdách k zásahu a tvoří zhruba 80% všech zaviněných DN v roce 2007. Žádná zaviněná nehoda k zásahu není nahlášena u Jihočeského kraje a Karlovarského kraje. Z výpočtu vyplývá, že jedna zaviněná DN v roce 2007 připadá v průměru na 3 356 zásahů.

tabulka č. 2.3

Jízdy	PHA	SČK	JČK	PLK	KVK	ULK	LIK	KHK	PAK	VYS	JMK	ZLK	OLK	MSK	Celkem
K zásahu	17	5	1	1	0	2	3	3	4	4	3	1	2	6	52
Od zásahu	0	0	0	1	1	1	0	2	0	0	0	0	0	1	6
Kondiční	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	3
K hosp. účelům	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	1	8
Služební	3	3	1	2	2	1	0	1	1	1	3	3	1	7	29
Ostatní	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	3
Celkem	20	11	2	4	3	4	3	8	6	5	10	5	3	17	101

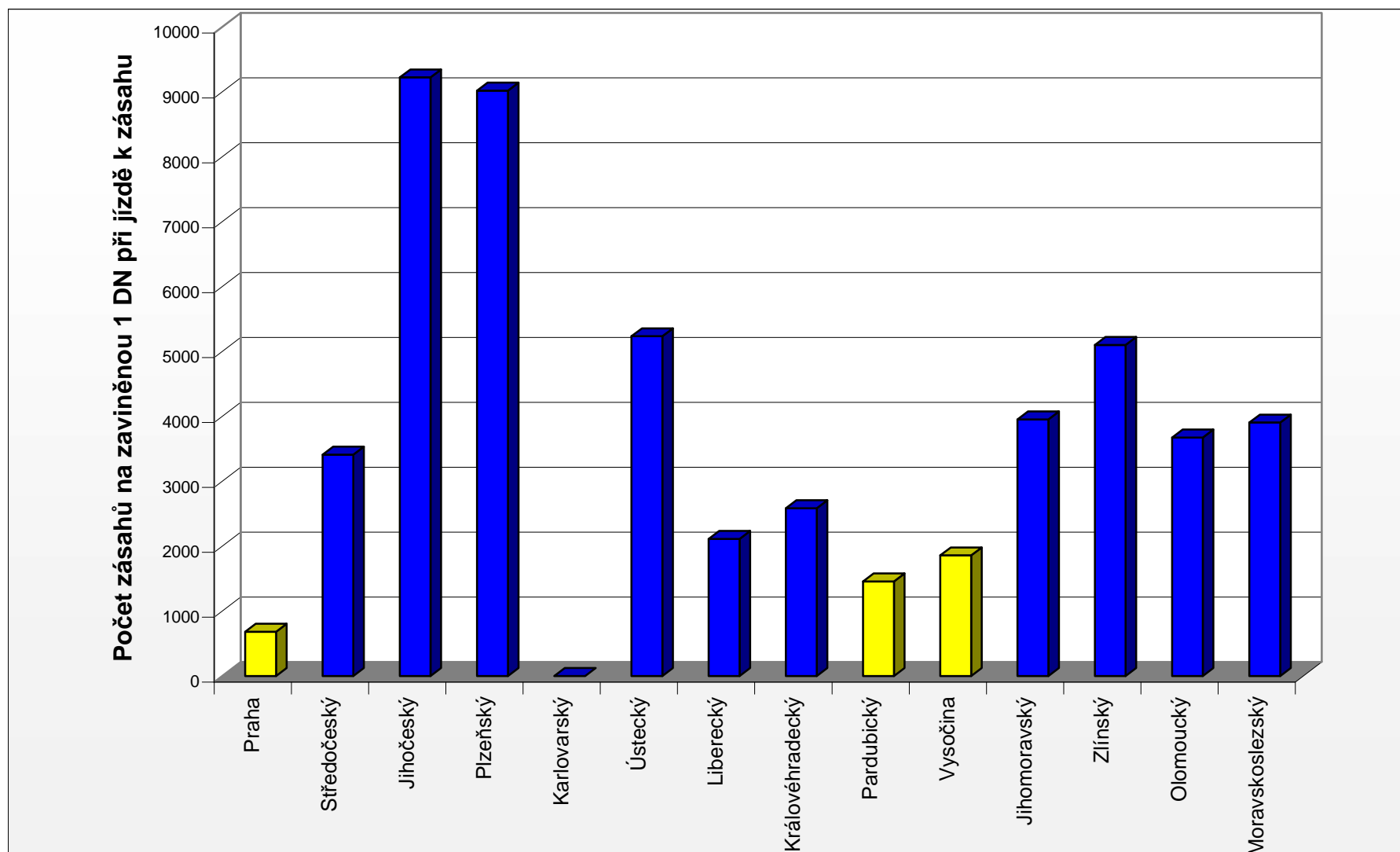
Podbarvený údaj označuje nadprůměrný počet zaviněných DN při služebních jízdách.

2.4 Počet výjezdů v roce 2007 připadajících na jednu zaviněnou DN při jízdě k zásahu ve srovnání s počtem zásahů

tabulka č. 2.4

Kraj	Počet zásahů	Počet zaviněných DN při jízdě k zásahu	Počet výjezdů na jednu zaviněnou DN při jízdě k zásahu
Praha	11 573	17	681
Středočeský	17 056	5	3411
Jihočeský	9 224	1	9224
Plzeňský	9 019	1	9019
Karlovarský	5 624	0	0
Ústecký	10 469	2	5235
Liberecký	6 334	3	2111
Královéhradecký	7 750	3	2583
Pardubický	5 827	4	1457
Vysočina	7 430	4	1858
Jihomoravský	11 857	3	3952
Zlínský	5 100	1	5100
Olomoucký	7 348	2	3674
Moravskoslezský	23 431	6	3905
Průměr	9 860	3,7	3 729

Grafické znázornění počtu zásahů v roce 2007 připadajících na jednu zaviněnou DN při jízdě k zásahu
 graf č. 2.2

Žlutý sloupec označuje 1 zaviněnou DN do 2000 zásahů.

2.5 Počet zaviněných DN v roce 2007 u vybraných druhů požárních automobilů

U DN podle vybraných druhů požární techniky dominují dlouhodobě osobní automobily a cisternové automobilové stříkačky, v roce 2007 tomu nebylo jinak. Navýšení počtu DN oproti roku 2006 se projevilo u dopravních automobilů o 6 DN, u cisternových automobilových stříkaček o 2 DN, u automobilových žebříků o 4 DN, u automobilových plošin o 6 DN, u vyprošťovacích automobilů a automobilových jeřábů o 2 DN a u osobních automobilů o 2 DN. Ke snížení počtu zaviněných DN došlo u všech ostatních druhů požárních automobilů.

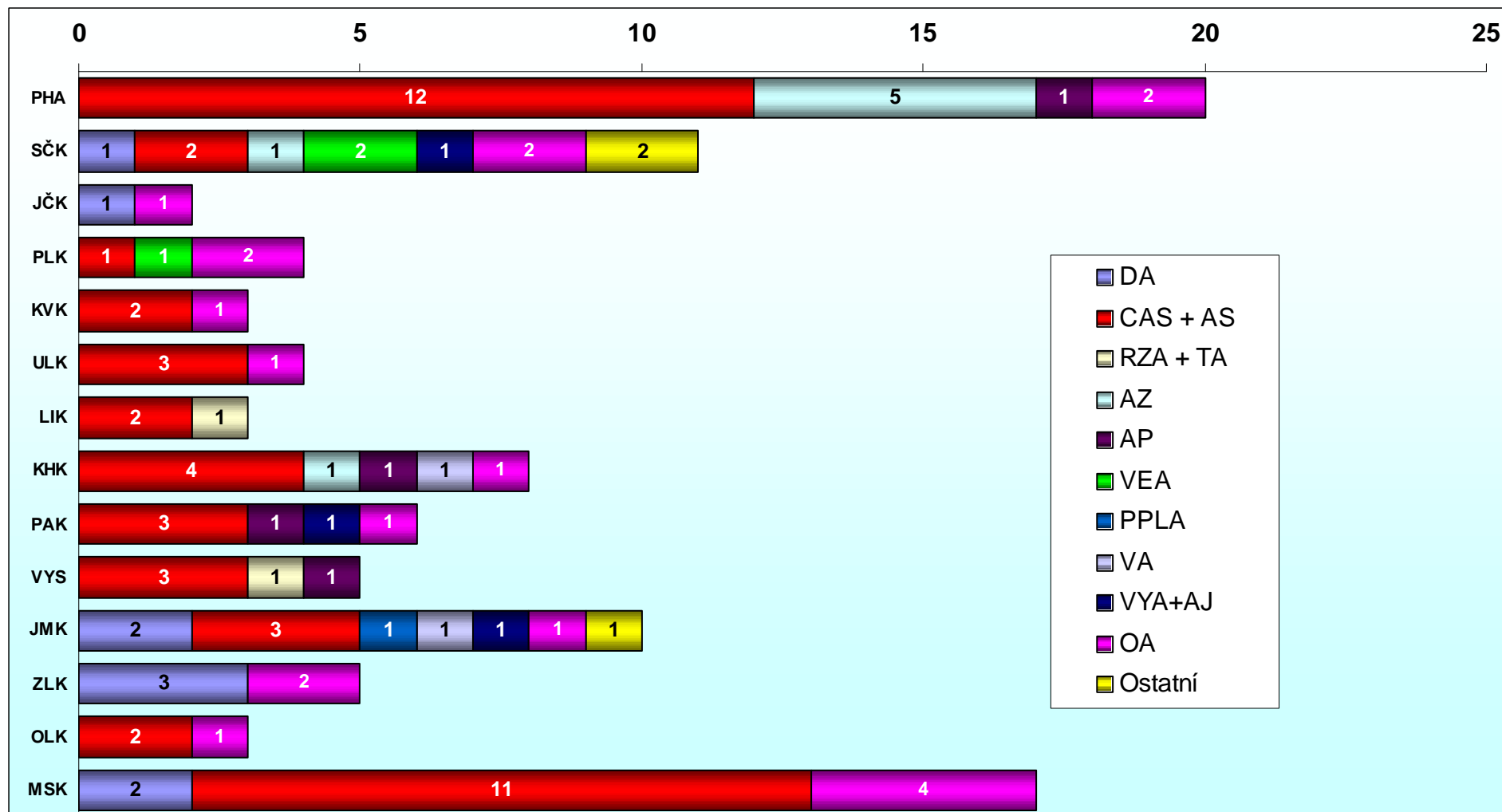
tabulka č.2.5

	PHA	SČK	JČK	PLK	KVK	ULK	LIK	KHK	PAK	VYS	JMK	ZLK	OLK	MSK	Celkem
DA		1	1								2	3		2	9
CAS + AS	12	2		1	2	3	2	4	3	3	3		2	11	48
RZA + TA							1			1					2
AZ	5	1						1							7
AP	1							1	1	1					4
VEA		2		1											3
PPLA											1				1
VA								1			1				2
VYA+AJ		1							1		1				3
OA	2	2	1	2	1	1		1	1		1	2	1	4	19
Ostatní		2									1				3
Celkem	20	11	2	4	3	4	3	8	6	5	10	5	3	17	101

Podbarvený údaj označuje nejvyšší tři počty DN u vybraných druhů požárních automobilů.

Grafické znázornění počtu zaviněných DN v roce 2007 u vybraných druhů požárních automobilů

graf č. 2.3

2.6 Počet zaviněných DN podle stáří požární techniky a praxe v řízení v roce 2007

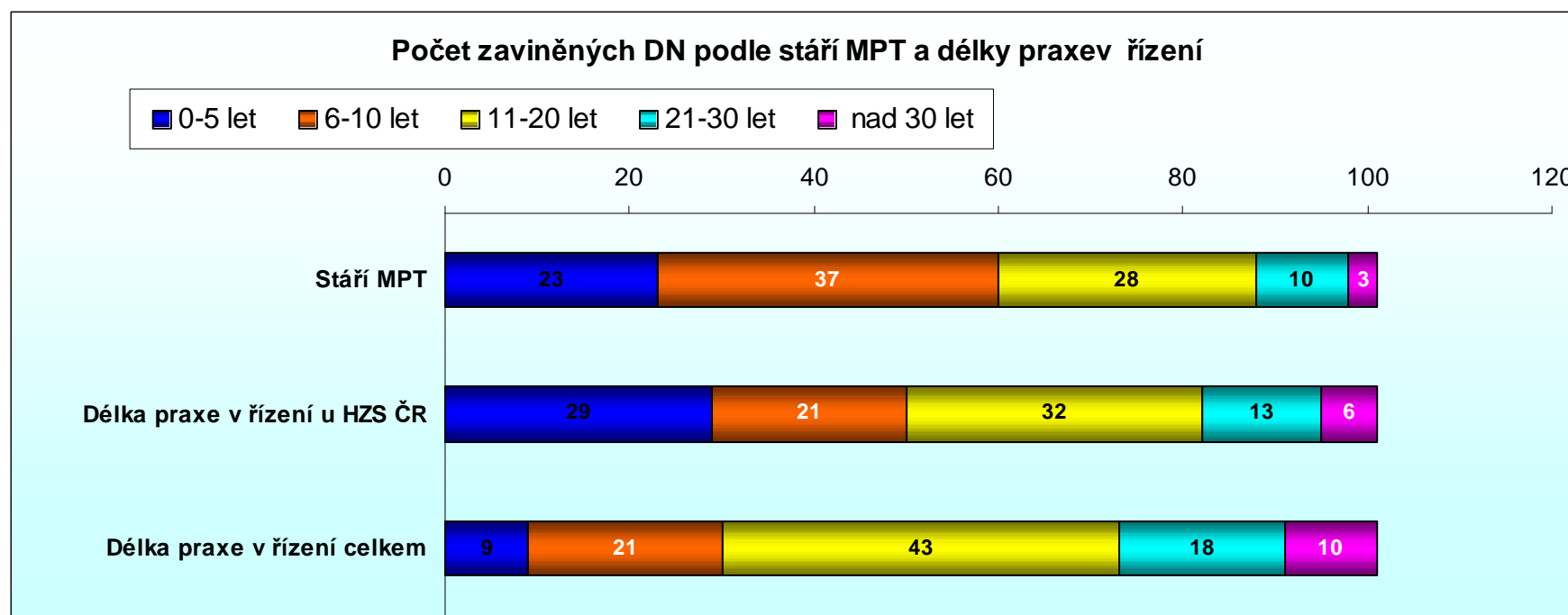
Mezi nově sledované parametry v rozboru dopravní nehodovosti u zaviněných dopravních nehod jsou stáří mobilní požární techniky a délka praxe řízení u HZS ČR a celkově. Z uvedených hodnot je zřejmé, že nejvyšší počet nehod je zaznamenán u požární techniky v rozmezí 6-10 let jejího stáří. U délky praxe v řízení u HZS ČR je nejvyšší nehodovost zaznamenána v rozmezí 11-20 roku a 0-5 roku, u délky praxe v řízení celkově je nejvyšší četnost DN v rozmezí 11-20 roku.

Počet zaviněných DN podle stáří PT a délky praxe v řízení

tabulka č. 2.6

	0-5 let	6-10 let	11-20 let	21-30 let	nad 30 let	Celkem
Stáří PT	23	37	28	10	3	101
Délka praxe v řízení u HZS ČR	29	21	32	13	6	101
Délka praxe v řízení celkem	9	21	43	18	10	101

graf č. 2.4

3. Následky DN

Ve sledovaném období došlo při DN k lehkému zranění 6 účastníků dopravních nehod. Z tohoto počtu byl zraněno 1 člen jednotek PO. Z pohledu dlouhodobého průměru se jedná o nejmenší počet za posledních 10 let. Při DN v roce 2007 bylo těžce zraněn 1 účastník DN. Z pohledu dlouhodobého sledování se jedná o podprůměrný počet zraněných za posledních deset let.

V roce 2007 nedošlo k žádnému usmrcení účastníků DN.

tabulka č. 3.1

		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Celkem
Lehká zranění	Muži PO	13	4	4	5	9	9	7	14	13	14	1	93
	Ženy PO	6	1										7
	Muži ostatní	5	1			3	3	1	12	4	6	1	36
	Ženy ostatní	5	1	2		4	2		4	1	3	4	26
	Děti	5	2		1		1		1				10
	Celkem	34	9	6	6	16	15	8	31	18	23	6	172

Podbarvený údaj označuje dlouhodobě nadprůměrnou hodnotu.

tabulka č. 3.2

		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Celkem
Těžká zranění	Muži PO	1		2	1			1		2	2		9
	Ženy PO												0
	Muži ostatní	2	1		1	2		2		2	7		17
	Ženy ostatní		1	2	1	1		1	2	2	1	1	12
	Děti			1						2			3
	Celkem	3	2	5	3	3	0	4	2	8	10	1	40

Podbarvený údaj označuje dlouhodobě nadprůměrnou hodnotu.

tabulka č. 3.3

		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Celkem
Usmrcení	Muži PO						1			2			3
	Ženy PO												0
	Muži ostatní	2	2	1				2	1	3	3		14
	Ženy ostatní		1	1									2
	Děti												0
	Celkem	2	3	2	0	0	1	2	1	5	3	0	19

Podbarvený údaj označuje dlouhodobě nadprůměrnou hodnotu.

4. Závěr

Z vyhodnocení statistických údajů počtu DN, ke kterým došlo v roce 2007 zejména při provozu dopravních prostředků HZS krajů je nutné konstatovat, že rok 2007 vykazuje zvýšení počtu zaviněných DN oproti roku 2006.

Mezi požární techniku, u které byl zaznamenán největší počet DN, patří stejně jako v roce 2006 cisternové automobilové stříkačky a osobní automobily. S tímto faktem souvisí i vysoký počet DN při jízdách služebních, k hospodářským účelům a jízdách k zásahům. Mezi nejčastější příčiny u zaviněných DN v roce 2007 patřilo nesprávné vyhýbání s počtem 38 DN, nebezpečné couvání s počtem 15 DN, nedodržení bezpečné vzdálenosti s počtem 15 DN a nepřiměřená rychlost s počtem 14 DN. Přibližný odhad způsobených škod je v roce 2007 vyčíslen na hodnotu 40 728 000,- Kč.

Naštěstí v roce 2007 došlo pouze k jednomu těžkému zranění a k šesti lehkým zraněním. Oproti roku 2006 nebylo zaznamenáno žádné úmrtí při DN.

I když je vyhodnocení dopravní nehodovosti za rok 2007 zpracováním statistických údajů, je povinností, abychom se nad těmito čísly znovu zamysleli a učinili vhodná opatření, která sníží dopravní nehodovost.

Jednou z forem je seznámení s dopravní nehodovostí, rozebrání jednotlivých příčin a následků závažných DN v posledních letech se všemi řidiči.

Dále je nutné hledat možnosti ke zlepšení a procvičení jízd s požární technikou a přijmout další účinná opatření směřující ke zkvalitnění profesní dovednosti řidičů, a to formou rozpracování „**Programu snižování dopravní nehodovosti u HZS ČR**“.

V rámci jednotlivých HZS krajů je nutné využití místních polygonů či vhodných prostranství pro výcvik, kde si řidiči mohou vyzkoušet chování automobilu při nestandardních jízdách situacích. Všechny řidiče podrobně seznámit nad rámec povinného školení s problematikou defenzivní jízdy a hledat další nové způsoby pravidelné přípravy řidičů. Systematická práce musí začít vhodným výběrem řidičů, pokračovat teoretickou a zejména praktickou přípravou směřující k vyšší profesní dovednosti.

Nezanedbatelná je i psychologická příprava a další formy výchovy k velmi zodpovědnému výkonu řízení motorových vozidel, jelikož psychický tlak působící na řidiče jedoucího k zásahu je enormní! Je i na samotných řidičích, aby vyžadovali od svých nadřízených vytvoření vhodných podmínek pro svoji práci a v neposlední řadě by měli na jízdu dohlížet i velitelé.

Tak jako v loňském roce není zcela zřejmé, zda byly pro potřeby tohoto rozboru nahlášeny z HZS krajů všechny DN, které se v loňském roce staly u jednotek SDH obcí. Z celkového počtu 166 dopravních nehod jich bylo nahlášeno pouze 4 DN.